

# ECONOMY

**Oleg Hrymak, Candidate of Economic Sciences,  
Associate Professor at the Department of History of Ukraine  
and Economic Theory**  
*Stepan Gzhyskyi National University  
of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv  
Lviv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-676-8-1>

## **CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS IN THE CONTEXT OF ESG TRANSFORMATION**

### **СОЦІАЛЬНА КОРПОРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ESG ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Серед найважливіших тенденцій останніх років, зумовлених Цілями сталого розвитку, є зростаючий інтерес до ініціатив, пов'язаних з корпоративною соціальною відповідальністю та екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) пріоритетами. Ці ідеї все ще перебувають на стадії розуміння та стають дедалі важливішими, але все ще дуже суперечливими, оскільки більш ретельне дослідження показує, що ці терміни не мають єдиного значення.

Водночас соціальне середовище все більше інтегрується в бізнес-імперативи, а політика ESG дозволяє створити єдиний соціальний образ, який охоплює «весь спектр соціальних впливів – як зовнішніх, так і внутрішніх, пов'язаних з природою та суспільством, персоналом та зовнішніми спільнотами. Оскільки все більше інституційних та індивідуальних інвесторів приймають принципи ESG як ключовий фактор у своїх інвестиційних рішеннях, все більше публічних компаній декларують свою відданість ESG.

Застосування принципів ESG дозволяє визначити напрямок подальшої діяльності, методів управління підприємством та сформувати ефективні стратегії взаємодії із зацікавленими сторонами й управління ринковою капіталізацією [3, с. 175].

Соціальна та корпоративна відповідальність у контексті ESG – це конкретні дії компанії, спрямовані на благо суспільства та співробітників, які тепер оцінюються через вимірні показники. Якщо раніше КСВ часто сприймалася як добровільна благодійність «за бажанням», то в системі ESG це стратегічна необхідність залучення інвестицій та мінімізації ризиків.

Ключові аспекти відповідальності у системі ESG:

- environmental (екологія): скорочення вуглецевого сліду, переробка відходів, дбайливе ставлення до ресурсів;
- social (соціальна): поліпшення умов праці, турбота про співробітників, дотримання прав людини, внесок у розвиток місцевих громад;
- governance (управління): прозора звітність, чесність із партнерами, боротьба з корупцією, етичне управління.

Численні дослідження, присвячені темам корпоративної соціальної відповідальності останніх років, дали досить чітку відповідь на питання про її природу, форму та зміст.

На думку Антощенкова В. та Дейнеги М. «корпоративна соціальна відповідальність – це концепція управління, в рамках якої компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми у свої бізнес-операції і взаємодіють зі своїми зацікавленими сторонами» [1].

Богомаз О. зазначає, що корпоративна соціальна відповідальність під час глобальних викликів зазнає змін. Ціннісний портрет компанії починає відігравати для стейк-холдерів ще більш значущу роль. Під ціннісним портретом розуміють цінності, переконання та соціальний вектор дій компанії в умовах невизначеності та постійної турбулентності [2, с. 397].

Корпоративна соціальна відповідальність означає здійснення діяльності у власних інтересах. Водночас компанія також розуміє, що для свого успішного існування вона повинна підтримувати сприятливі відносини з провідними зацікавленими сторонами, тому включає соціальні аспекти до сфери своїх інтересів, хоча бізнес-одиниця самостійно визначає сферу їх реалізації.

Корпоративна соціальна відповідальність характеризується низкою особливостей, що визначаються викликами цілей сталого розвитку та переходом до екологічних та управлінських (ESG) факторів, включаючи енергетичний перехід.

По-перше, зміст корпоративної соціальної відповідальності відображає розширення сфери відповідальності підприємства на територію його присутності та місцеву спільноту: забезпечення добробуту суспільства, а не лише максимізація прибутку; цивілізовані підприємства мають моральні зобов'язання перед іншими членами суспільства; це засіб, за допомогою якого можна впливати на суспільство, що забезпечує сталий розвиток; отримання первинних вигод від економічної діяльності підприємства на певній території не є виключною відповідальністю цього підприємства.

Тому ці вигоди повинні бути розподілені для вирішення соціальних та екологічних проблем цієї території.

По-друге, детально описані характеристики соціально відповідального підприємництва: дотримання законодавчих та регуляторних норм та етичних вимог суспільства; балансування інтересів зацікавлених сторін у фінансовій, економічній, екологічній, соціальній та інших сферах.

Слід зазначити, що існують різні думки щодо «добровільності». З одного боку, сутність корпоративної соціальної відповідальності полягає в добровільному внеску в розвиток суспільства в соціальній, економічній та екологічній сферах, який безпосередньо пов'язаний з основною діяльністю підприємства та виходить за межі нормативного мінімуму. З іншого боку, соціально відповідальна поведінка не може бути суто добровільною, оскільки вона необхідна для дотримання правових норм. Отже, діяльність повинна відповідати етичним нормам та чинному законодавству.

По-третє, природа корпоративної соціальної відповідальності як засобу гармонізації інтересів суспільства та компаній проявляється у вирішенні суперечностей через різні інституційні угоди, вирішення конфліктів та діалог з громадськістю та місцевими громадами. Відповідно, корпоративна соціальна відповідальність повинна регулюватися нормативними актами на всіх рівнях управління соціально-економічною системою.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що корпоративна соціальна відповідальність безпосередньо спрямована на досягнення цілей сталого розвитку та відображає такі ESG-критерії для компаній:

- готовність до впровадження діяльності, спрямованої на пом'якшення наслідків зміни клімату, надання пріоритету збереженню природних ресурсів над прибутком – екологічний критерій (E);

- відповідальні ініціативи, пов'язані з правами людини, робочими місцями та соціальними та громадськими питаннями; відданість безпеці та гігієні праці, забезпечення безпеки; вирішення питань нерівності, інклюзії, різноманітності, трудових відносин та інвестицій у людський капітал – соціальний критерій (S);

- сукупність процесів, практик, звичаїв, законів та інституцій, що сприяють здоровим відносинам із зацікавленими сторонами, борються з корупцією та враховують соціальні та екологічні міркування в інвестиційних рішеннях – критерій відповідального управління (G) як для державних структур, так і для приватних компаній та установ.

Важливим мотиватором для компаній серйозно ставитися до корпоративної соціальної відповідальності є вимога прозорості – прозорості у своїй діяльності, звітності та комунікації з місцевими органами влади та громадськими структурами щодо соціальних та екологічних аспектів. Прозорість у цих сферах також є вимогою для інвесторів, які готові надавати довгострокові та дешевші фінансові ресурси на основі принципів ESG.

Незважаючи на розробку стандартів, регуляторна практика ESG залишається різноманітною. Зацікавлені сторони постійно адаптуються до змінних обставин, а практика розкриття інформації розвивається. Просування підходів ESG значною мірою зосереджено на інвестиційному секторі (фондові та облігаційні ринки), діяльності фінансових установ з точки зору вимог до капіталу та резервів, а також на інвесторах з точки зору податкових пільг та різних методів та заходів підтримки.

Соціальна відповідальність бізнесу є невід’ємною складовою сталого розвитку суспільства з урахуванням факторів щодо забезпечення працівників необхідними соціальними благами, запровадження базових принципів етики бізнесу, збереження навколишнього середовища, турботливого ставлення до місцевих громад, а також дотримання основних напрямів соціальної політики на національному рівні [4].

Таким чином, філософія соціально відповідального бізнесу все більше узгоджується з принципами ESG, які дозволяють враховувати нефінансові фактори, що можуть впливати на фінансові показники компанії в довгостроковій перспективі.

### **Література:**

1. Антошенкова В., Дейнега М. Корпоративна соціальна відповідальність в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2026. № 8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-33>
2. Богомаз О. Аналіз сучасних тенденцій корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в Україні в умовах глобальних викликів. *Сталій розвиток економіки*. 2025. № 4(51). 396-402. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-55>
3. Воронько-Невіднича Т. В., Собчишин В. М., Носенко В. О., Хрипко А. А., Катрич Д. А. Імплементация ESG-принципов у функціонування підприємств агропродовольчої сфери в контексті забезпечення стратегії капіталізації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 3. С. 171–176. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-25>
4. Клименко І. М. Корпоративна соціальна відповідальність в контексті цілей сталого розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1292>